



The New Color of Money
Safer. Smarter. More Secure.

www.moneyfactory.gov/newmoney

Пулнинг янги ранги: Хавфсизроқ. Зуккороқ. Ишончлироқ.

Пулнинг янги ранги Хавфсизроқ. Зуккороқ. Ишончлироқдир. Қалбакилаштиришнинг олдини олиш, иқтисодиётни ва АҚШ валютасидан фойдаланувчиларнинг пешона тери билан топган пулларини ҳимоя қилиш мақсадида пулнинг янги кўриниши муомалага киритилмоқда.

- Янги 10 долларлик банкнот 2006 йил, 2 марта чиқарилган бўлиб, АҚШ валютасининг янги сериясидаги энг сўнгги муомалага киритилаётган купюрадир. Янги серия 2003 йил, 9 октябрда 20 долларлик банкнотни муомалага киритилиши билан бошланган, ҳамда кейинчалик, 2004 йил, 28 сентябрда янги 50 долларлик банкнот чиқарилган эди.

Валюта дизайнини узлуксиз такомиллаштириб бориш ва қонунни қаттиққўллик билан татбиқ қилиш АҚШ валютасининг дахлсизлигини ҳимоя қиласди.

- Жамоатчиликнинг билимини ошириш, қонун ижроси, муҳофаза белгиларини такомиллаштириш ва оммани хабардор қилиш усулларини биргалиқда қўллаш АҚШ валютасини қалбакилаштириш паст даражаларда бўлишини таъминлади. Ҳозирги тахминларга кўра, бутун дунё бўйича муомалада бўлган ҳар 10.000 ҳақиқий 10 долларлик банкнотга нисбатан қалбаки банкнотлар сони бир донани ҳам ташкил қilmайди.¹

Валютанинг янги кўриниши қалбаки пул ясовчилардан бир қадам олдинда боришни таъминлайди, зеро улар илғор технологиялар натижасида осон ва арzon бўлиб бораётган рақамли технологиялардан фойдаланишга ўтишмоқда.

¹ Федерал Резерв



- Ўтган ўн йиллик давомида кенг жамоатчилик учун рақамли технологиялардан фойдаланиш имкониятлари кенгайди, бунинг натижасида рақамли технологиядан фойдаланиб ясалган қалбаки пуллар миқдори ошди. 1995 йилда рақамли технология асосида ясалган қалбаки пуллар миқдори АҚШ да аникланган барча қалбаки пулларнинг 1 фоизидан озни ташкил қилган, 2005 йилга келиб, бу рақам тахминан 52 фоизга етган.²

Баъзи нарсалар ўзгармайди:

Киймат: Янги ва эски кўринишдаги пулларнинг барчаси тўлиқ қийматини сақлаб қолади.

- **Америкача кўриниши ва ҳиси:** Янги пулларни бутун дунё анъанавий Америка пуллари сифатида танийди. Янги купюралар худди эски купюралардагидек ўлчов ва худди ўша – лекин такомиллаштирилган – портрет ва тарихий тасвирларга эга бўлади.
- **Фойдаланишга осон муҳофаза белгилари:** Истеъмолчилар қўлларидағи нақд пулларни текшириш орқали пешона тери билан топган пулларини ҳимоя қила оладилар. Дастреб 1990 йилда қўлланилган мазкур белгилар АҚШ пулинни текширишни осонлаштиради:
 - ✓ **Ранги Ўзгарувчан Бўёқ:** Банкнотнинг олди томонининг қуви ўнг бурчагида жойлашган рақамга қаранг. Банкнотга тикка ва қия қарасангиз, ранги ўзгарувчан бўёқ мис рангдан яшил рангга ўзгаради.
 - ✓ **Сув белгиси:** Банкнотни ёруғликка тутинг ва сув белгисини, яъни катта портретга ўхшаш хира тасвирни ахтаринг. Сув белгиси қоғознинг ажралмас қисми бўлиб банкнотнинг иккала томонидан ҳам кўринади.
 - ✓ **Муҳофаза иши:** Банкнотни ёруғликка тутинг ва муҳофаза ипи, яъни қоғозга бириктирилган пластик лентани ахтаринг. Бу лента портретнинг ўнг томонида вертикал йўналишда жойлашган бўлиб, банкнотнинг иккала томонидан кўриниб туради. Ультрабинафша нур остида қараганда бу лента ялтирайди.

Пулнинг Янги Рангидаги Яққол Кўзга Ташланадиган Фарқлар.

- Янги 10 долларлик банкнот фонига нафис тўқ сариқ, сариқ ва қизил ранглар киритилган.
- Портретнинг ўнг томони фонида қизил ранг билан “We the People” сўзлари ёзилган. Шунингдек, банкнотнинг олд тарафидаги портретнинг чап томони фонида, орка томонида эса, шаклнинг ўнг томонида сариқ ранг билан кичик “10” лар ёзилган.
- Пул деноминациясига қараб, ранглар ўзгариши барчага – айниқса, кўзи ожизлар учун қўл келади.

² АҚШ Махфий Хизмати

- Истеъмолчилар ўз пулларининг ҳақиқийлигини текширишда унинг рангига асосланмасликлари лозим.
- Бироқ, ранг потенциал қалбаки пул ясовчиларнинг ишини қийинлаштиради, чунки у банкнотни янада мураккаблаштиради ва қалбакилаштиришни қийинлаштиради.
- Ҳар бир деноминацияга шунингдек, Озодлик Белгилари, деб аталувчи турли Америкага хос тасвирлари туширилган. 10 долларлик банкнотга Озодлик Белгиси сифатида Озодлик Ҳайкалининг машъаласи туширилган.

Пулнинг Янги Рангни яхлит равишда амалга киритилишини таъминлаш мақсадида Уолл-стритдан Флит-стритгача, Огайонинг Лима шаҳридан Перунинг Лима шаҳригача кенг қамровли жамоатчиликни хабардор қилиш ва ўргатиш дастури амалга оширилмоқда.

- Йирик банклар вакиллари томонидан жамоатчиликни хабардор қилиш ҳамда 20 ва 50 долларлик банкнотларни аста-секин муомалага киритилиши ижобий баҳоланди.³
- Агар кенг омма хавфсизлик белгиларини билса, улар янада самаралироқ бўлади.
- Одамларга буни тушунтириш мақсадида АҚШ ҳукумати жамоатчиликни хабардор қилиш дастурини ўтказиши ўз олдига мақсад қилиб қўйган. Бу дастурнинг мақсади бутун дунё аҳолисини янги 10 долларлик пулнинг муомалага киритилаётгани ҳақида хабардор қилиш, ҳамда унинг муҳофаза белгиларини тушунтириш ва улардан фойдаланишини ўргатишдан иборат. Дастур асосан 10 долларлик банкнотлар билан кўпроқ муомала қилувчи, чакана савдо ва молия секторларидаги нақд пул билан ишловчи гурухларга, шунингдек оммавий ахборот воситалари орқали кенг оммага қаратилган.
- Банкомат ва савдо автоматларини ишлаб чиқарувчилар ўз жиҳозларини янги валюталар муомалага киритилгунинга қадар улар билан ишлашга мослаштириши борасида ҳам ишлар олиб борилмоқда. Бу борадаги ишлар охирги пайтларда кўплаб савдо шохобчаларида қўлланилаётган ўз-ўзига хизмат кўрсатиш кассалари ишлаб чиқарувчиларини ҳам қамраб олади.

³ Penn, Schoen & Berland Associates